

Jeg skal endnu kun, da det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Wille) fandt det hensigtsmæssigt at rette en særlig Behreidelse imod mig, tillade mig at yttre et Par Ord til ham. Det ærede Medlem mente, at jeg led af en Eidenfkab til at mægle, og at jeg i min Bestræbelse i saa Henseende, langt fra at udrette noget Godt, tværtimod gjorde det Modsatte. Jeg vil tilstaa, at denne Udtalelse fra det meget ærede Medlem forbausede mig ikke; thi jeg har allerede meget længe opfattet netop dette som den væsentlige Forskjel mellem ham og mig, at han tror, at det er det Rigtige at sætte Adskillelsen saa skarp som mulig mellem ham og dem, der tænke som han, og dem, der ikke kunne følge ham og hans Parti, medens jeg tror, at det Modsatte er det Rigtige. Jeg tror, at det er det Rigtige, at alle Samfundsklasser og politiske Partier søge at mødes med godt Sind og efter bedste Evne; jeg tror, at det er det Rigtige, at jeg bestreber mig for i enhver Sag saavidt som muligt at opfatte, hvad de mene, der staa paa et andet Standpunkt end jeg, og at omvendt de, der staa paa dette andet Standpunkt, udville den samme Bestræbelse, og at vi derved om muligt komme til at forstaa hinanden, for derefter at søge at mødes. Det er muligt, at jeg, som han sagde, ikke er heldig, naar jeg udgaende fra denne Betragtning søger at gjøre, hvad jeg formaar i saa Henseende til Smødeforretningen, skjøndt det i og for sig kunde synes noget modsigende, at det ærede Medlem begyndte med, at det, som her burde have foreligget fra Flertallets Side, fordi Haabet herom netop bevægede adskillige ærede Medlemmer ved 2den Behandling til at stemme for vort Forslag, var Mæglingsforslag, men som dog noget senere skarpt udtalte sig imod, at jeg havde stillet et Mæglingsforslag, som dog i hvert Tilfælde viser, at jeg er tilbøielig til at gaa ind paa Forslag. Jeg finder ingen Anledning til i mindste Maade at gaa ind paa at diskutere, endnu mindre at sætte mig til Doms over, hvem der overhovedet er meget begavet heri. Salen, ei heller naar Spørgsmaalet indskrænktes til, hvem af os to særlig der er det; enten det ærede Medlem eller jeg; men jeg skal sige en Ting, og det

er, at jeg trostlig tør lade saavel Nutiden som Fremtiden domme om, hvem af os der i de Bestræbelser, som han udvikler, jeg for at bringe de forskjellige Meninger sammen, eller han for at stille dem saa skarpt imod hinanden som muligt, virker mest til Held og Gavn for vort Fædreland, og hvilken der følgelig er den rigtigste og bedste politiske Bestræbelse. Jeg vil ogsaa sige de ærede Herrer, at det kan være ganske interessant at høre paa de saa glimrende Raketforedrag, som det ærede Medlem holdt for os; men jeg vil bede Dem lægge Mærke til, at om end Enkelthederne i og for sig alle kunne være særdeles glimrende, saa var der een Ting, som jeg savnede og tror med Rette at have savnet deri, og det var en virkelig Grundanskuelse, saa at man kunde saa Indtrykket af, at der gik en alvorlig Tankegang igjennem det Hæle. Det ærede Medlem modsagde sig selv, det ene Dieblif efter det andet. Det ene Dieblif brugte han et Argument, og det andet Dieblif vendte han det om og brugte det modsatte Argument som Bævis. Det ærede Medlem sagde f. Ex., at vi skulde paa ingen mulig Maade inklude os paa at saa den danske og historiske Undervisning ind i den lærde Skole; den betød Intet her for det Formaal, Flertallet havde opstillet, men udenfor den lærde Skole skulde den danne Grundlaget for hele vor Folkeoplysning og hele vor Folkeundannelse. Senere derimod advarede han de Herrer Antigrundtvigianere imod at lade den komme ind i den lærde Skole af den modsatte Grund; thi, sagde han, den Aand, som derved fremavles, skal nok fra den lærde Skole sprede sig ud i Folket, det er derfra, Lyset udstraaler, det er fra den lærde Skole, at hele Livet og Vækkelsen kommer ud i Folket. Og hvad sagde det ærede Medlem saa igjen bag efter, da han vilde det ærede Medlem for Aalborg Amts 1ste Valgkreds (Zahle) tillivs? Da sagde han, at Skolen havde aldeles ingen Magt; den, der forlod Skolen, var affurat den samme, som han var før, og som han vilde have været, hvis han aldrig var kommen i Skolen. Det er den Slags Ordspil, som jeg kalder Raketter, som i det Dieblif, de kastes ud, interesse og